

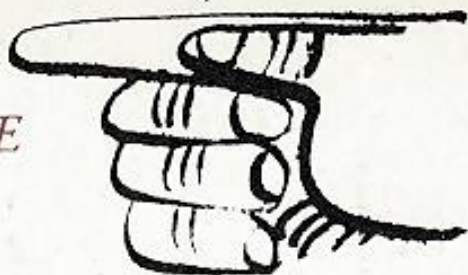
NICNIC

TEATRUL DE COMEDIE

STAGIUNEA 1968/1969

CAIET PROGRAM Nr. 33

CUVÎNT ÎNAINTE

Articolele destinate programe-
lor de sală ale teatrelor suferă
de nu știu ce conventionalism.
Ele apar, deobicei, dintr-o obli-
gație plicticoasă, nu îndeajuns
acoperită, iar cititorii la rîndul
lor le parcurg fie cu un simțămînt
de complezență, fie cu unul
de jenă.

N-ai vrea să considerați rîndu-
rile mele despre **Nicnic** izvo-
rite din miezul acestor obișnuin-
țe, iar spectatorilor le cer o clipă
de atenție și un început de în-
credere. Căci sint convins că
piesa de astă seară nu are de ce
să fie tratată cu un expedient de
politețe, sint convins că va se-
duce publicul.

Comedia **Ancăi Bursan** și a lui
Gheorghe Panco este o operă
crescută organic dintr-o expe-
riență de viață cum sint puține.
Stăruind asupra acestui fapt întru-
cît autorii datorează mult cunoaș-
terii celor mai variate medii, ca
și aptitudinii lor de a se identi-
fica deplin cu cercuri sociale di-
verse. Ei au darul real al apro-
prierii de oameni și dispun de
resurse de înțelepciune și tan-
drețe, care se exprimă pregnant
în această piesă. Scrisul lor tră-
dează o impetuoasă lirică, cen-
zurată de inteligență. Comedia
reprezintă în esență duelul din-
tre spiritul de frondă și bunul
simț, dintre elan și chibzuință,
dintre generozitate cheltuită nă-
valnic și inițiativa rațională. Au-
torii pledează pentru o sinteză
în care *Don Quijote* ar fuziona
indisolubil cu *Sancho Pança*.

Reîmpreunarea spirituală a ace-
stor două părțile ale atomului
unic care este omul rămîne desi-
gur o aspirație, dar temeiurile ei
se află — cred — în acest timp
al nostru, de căutări și înfrun-
tări cînd mai mult ca oricînd
avem nevoie deopotrivă de tine-
rețe și de maturitate.

Valoarea aparte a piesei pro-
vine din împrejurarea că atît de
originala și tecunda ei ideie nu
este tratată ca o greoaie armă-
tură filozofică. Ea se impune unei
situații, din personaje și nu are
un caracter premeditat și osten-
tativ. Cei doi autori conduc ac-
țiunea comediei, printre întîm-
plări pline de haz și farmec,
alternînd sentimentalismul cu in-
tervenția refrigerentă a ironiei.
Iar ironia nu e niciodată maliți-
oasă. Este de aceea în piesă un
climat al afecțiunii, al acordului,
al solidarității, un climat de ve-
selie tonică și care face o notă
discordantă, dar binevenită în li-
teratura dramatică practică de
ultimele generații de scriitori.

Numele **Ancăi Bursan** și al lui
Gh. Panco merită reținute ca o
garanție a talentului spontan și a
dragostei sincere, gingașe de oa-
meni. Viitorul va arăta că Tea-
trul de Comedie nu a greșit pro-
movîndu-i.

SERBAN CIOCULESCU

DON QUIJOTE

ÎN INSULA

LUI

PROSPERO

Încă o piesă cu șantier, producție, responsabili ? Iarăși personaje pozitive, negative, etc ? Nu !

Piesa aceasta are două nivele. La primul ea e ce se numește obișnuit o „comedie“, adică o comedie obișnuită : amuzantă, cu „personaje conturate“, cu „replici vii“, scrisă cu „nerv“ (așa se zice, nu ?) și la urmă cu o morală sănătoasă, cuminte, convingătoare. Cu atât mai convingătoare cu cât se prezintă ca un paradox, și încă unul venerabil, de mult domesticit, recomandat cu destulă reverență pentru a-l face inofensiv : cei-cu capul în nori dau preț și sens vieții celor cu picioarele pe pământ ; e nevoie în lume de câte un Don Quijote, visător, altruist, imprudent, inadaptabil ; dar dacă fiecare ar fi un Don Quijote s-ar duce lumea de ripă, totul ar cădea în derută (**de-rută**, ieșire din drum, din drumul bătut) și s-ar dizloca în anarhie și haos. Don Quijote e de admirat, de iubit, dar nu de imitat. El cu capul în nori, noi cu picioarele pe pământ. Donquijotismul ar fi adică un fel de filozofie de duminică.

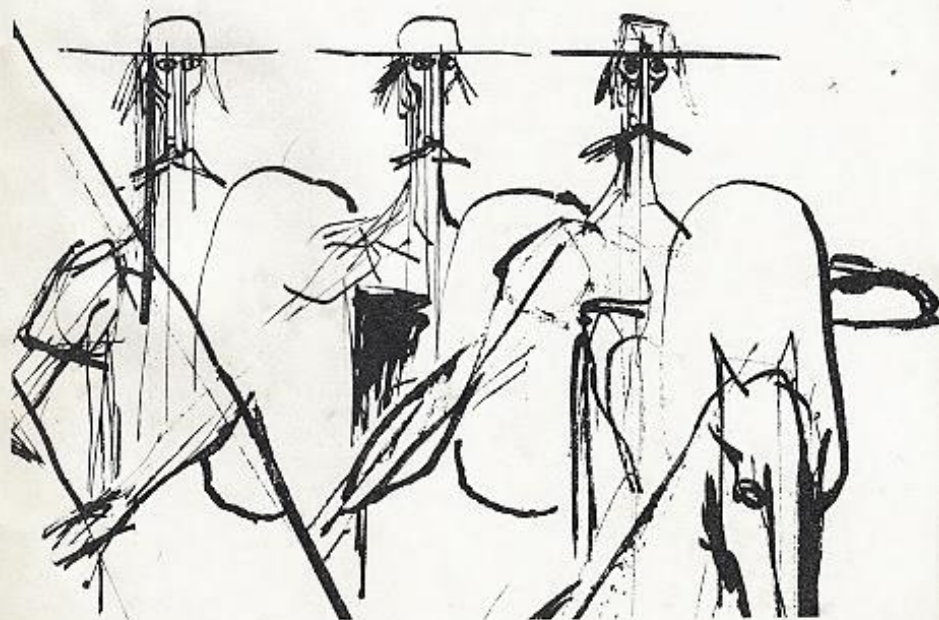
Dacă asta ar fi morala piesei, cum pare să fie și poate chiar este pînă la un punct, mărturisesc că nu aș adera la ea. Cred în nevoia și posibilitatea unei *Imitatio Quijoti*, cred că donquijotismul este o filozofie cotidiană și că ar fi cu atît mai multă ordine și sens în lume cu cît s-ar găsi mai mulți Don Quijote. S-ar rupe circuitul infernal al muncii lui Sisif, al contabilității absurde și oarbe, al cumînțeniei acesteia fără finalitate. Cine e cu capul în nori se împiedică fără îndoială de cioturi, cade, se lovește, e ridicol, dar are viziunea marilor perspective și a stelelor călăuzitoare. Ceilalți nu se împiedică, nu se lovesc, dar nu văd decît ce e de ocolit și pe unde e drumul sigur, drumul bătut care nu duce decît unde a mai dus. Și așa orbecăiesc mereu pe căi știute și zadarnice, serioși, importanți, făcîndu-și mai mult sau mai puțin datoria, pînă cînd? Și de ce?

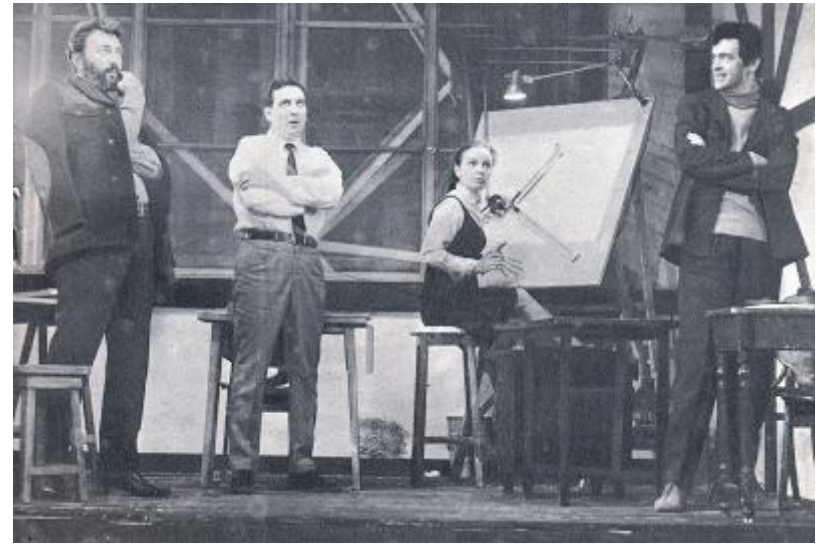
Asemenea cumînți fără noimă sînt în romanul lui Cervantes nepoata și guvernanta, popa și bărbierul, ducele și ducesa, dar Sancho Pança nu, Sancho e, slavă Domnului, tot așa de nebun, tot așa de cu capul în nori, tot așa de idealist ca și stăpînul său. Și tot așa de realist. Căci realitățile nu se știu dinainte; ele se cunosc tîrziu, descoperite pe drum de cei care pornesc după himere.

În piesa aceasta Nicnic, zăludul, fantastul, îi aduce pe toți la realitatea lor adîncă, îi face să și-o înțeleagă și asume. Căci ei sînt capabili de asta. Sînt **apți de realitate**, ca și Sancho. Toată echipa, cu Tudor Mărâu în frunte și cu Liana, au în ei destulă nebunie ca să-și transforme existența în destin, adică să îndrăznească a privi dincolo de planșetă și registre. Cred că, de la un punct în colo cel puțin, acesta e înțelesul piesei. Și cu el trecem la a doua treaptă a ei, la care avem de a face cu o **comedie** în accepția nu obișnuită dar adevărată a termenului. Nu mai e vorba de personaje, bine sau prost „conturate”, de intrigă, abil condusă sau nu, etc. Nu știu dacă Nicnic are sau nu aceste calități. Poate că dacă mi-aș da osteneala și m-aș gîndi la asta aș fi în stare, ca oricare altul, să răspund (cu sau fără dreptate, indiferent) la asemenea întrebări. Îmi par însă lipsite de interes. Încă o comedie bine confecționată, ce importanță are? Acestea se fac din afară, se „construiesc”; comedia în accepția cealaltă se face dinăuntru, fantezia declanșează niște forțe care acționează intempestiv, după un „paralelogram” al lor, după o fatalitate a lor, pe care autorul nu o mai dirijează și care îl surprinde chiar dacă o bănuiește; nu are de cît să i se supună. Un autor care, prin acel hazard al experienței și gîndirii numit „inspirație” a nimerit pe nesimțite în lumea esențelor, nu mai are de condus și rezolvat vreo intrigă și de „conturat personaje”. Acestea sînt acum niște forțe care se divid, fuzionează, se combină, după un sens care decurge din firea lor.

Șantierul din virf de munte, unde se construiește o stație meteorologică, e un loc ipotetic, simbolic: insula lui Prospero, scoasă din geografie și din timp. Un teritoriu circumscris, o comunitate restrînsă, unde ființele și elementele sînt niște energii virtuale pe care, odată cu furtuna, sosirea lui Nicnic le pune în mișcare. Mărâu e Prospero, Liana e Miranda, Sorin e Ariel, Dan e Caliban. Cu aproximație, firește, altfel ce rost ar avea? Nu cred că autorii scriind piesa s-au gîndit cumva la Furtuna lui Shakespeare. La asta m-am gîndit eu, după ce am asistat la lectură, și analogia m-a încîntat, căci nu are nimic livresc sau pedant. E o coincidență fericită care îmi pare o garanție.

AL. PALEOLOGU

Numele celor doi autori ai noii piese românești prezentate de curind de Teatrul de Comedie nu sînt cu totul necunoscute iubitorilor de teatru. Cine a urmărit anul acesta emisiunile teatrului radiofonic își amintește a fi ascultat pe la începutul stagiunii un scenariu semnat Anca Bursan, care surprindea plăcut prin acuratețea dialogului și concentrarea dramatică a acțiunii. Între premianții concursului de scenarii organizat de Radiodifuziune figurau ambii autori ai piesei de azi, cu cîte o lucrare independentă.

La prima lor piesă de teatru de amploare, Anca Bursan și Gh. Panco fac dovada unor calități care-i recomandă atenției noastre, constituind totodată obligații contractate de ei înșiși pentru viitor.

Un dialog sprinten, pe alocuri spiritual, darul de a crea o situație comică și a o conduce pînă la consecințele ei logice, capacitatea de a schița personaje veridice, cu o psihologie uneori cam sumară, dar nu lipsită de forță convingerii. Toate acestea se aliază cu o preocupare evidentă pentru o problemă etică foarte actuală, cu valențe generalizatoare și, ceea ce e deosebit de prețios, cu fantezie poetică, o fantezie care deschide porți spre romantismul umanist, structural opus tendințelor ce se manifestă de la o vreme încoace în mod unilateral spre abstractizare, contribuind astfel la echilibrul firesc al dramaturgiei, la reflectarea unei realități complexe. În ciuda unor stîngăcii scuizabile într-o

lucrare de început, **Nicnic** ni se înfățișează ca o comedie tonică prin încrederea în om pe care o respiră, prin optimismul contagios, prin amestecul de veridic și fantast care-i dă farmec și poezie.

MARGARETA BĂRBUȚĂ
Scînteia 9 aprilie 1968

Nicnic e cavalerul din totdeauna al elanurilor inutile, tot atît de ridicol pe cît e de sublim. Numai cît spre deosebire de celebrii săi predecesori, el se simte împăcat cu realitatea izbutind să ofere astfel o soluție contemporană unei dileme străvechi. Motivarea compatibilității lui cu realitatea rezidă în capacitatea individului de a se învinge, purifica și auto-depăși, pe care Anca Bursan și Gheorghe Panco o admit, ca pe o axiomă generoasă. În fiecare dintre eroii comediei sălășluiește această forță miraculoasă, indiferent dacă ei sînt sau nu conștienți de prezența ei. Fără îndoială ea se amestecă și se ascunde sub comodități, lașități și cusururi, dar există și poate fi declanșată. Acesta și este rostul personajului ciudat, care apare și dispare, fără a se putea fixa vreodată. Reacțiile lui anapoda au darul de a pune în mișcare resorturile sufletești ale celor pe care-i întâlnește în drumul său, ajutîndu-i să-și descopere propriile adevăruri și

să acționeze conform lor. Aparent irosite, gesturile lui Nicnic rodesc în cei din jur.

Adriana Rotaru
Informația Bucureștiului
2 aprilie 1968

Spectacolul este frumos pentru că cei doi autori s-au bucurat de conducerea atentă și generoasă a regizorului Moni Ghelerter, care a căutat să pună în valoare una din ideile prețioase ale piesei — concordanța dintre vis și realitate în societatea noastră — folosind toate resursele de umor și lirism ale textului, găsind o rezolvare scenică logică și verosimilă. Aș fost distribuite fără ostentație accentele în vederea obținerii efectului tonic și a notei generale de poezie a spectacolului la aceasta contribuind și sugestivul cadru plastic datorat lui Popescu-Udriște.

N. C. MUNTEANU
Contemporanul 5 aprilie 1968

Rolul inginerului Mărau, îndrăgostitul, matur, care-și ascunde în doielile și descurajările sub masca brutalității artăgoase și chiar insultătoare, a fost interpretat de Amza Pellea, cu care m-am împăcat mai mult decît în orice

altă ocazie din trecutul său actoresc: aspectul său sălbatec, prozaismul naturii sale, vocea sa de la natură metalică, și asprită de răgușeala tabagilor înrăiți s-au potrivit foarte bine cu eroul interpretat, căruia i-a dat viață, autenticitate și chiar o incontestabilă atracție. Pe tânărul inginer Vilsan, voios, optimist și glumeț, dar nu lipsit de substanță, l-a interpretat Iurie Darie care, este, nu știu de ce este, un soi de rege, de împărat, absent și inaccesibil care cadadixește odată la doi trei ani, să mai coboare în mijlocul trupelor sale și să îmbrace uniformă soldatului de rind, la manevre; dar în rol a fost plăcut, și, în ciuda unui exces de ghidușie zgomotoasă, convingător. Val. Plătăreanu, cu care iarăși

nu mă împac întotdeauna, a fost excelent în rolul unui contabil-licheluță — periută cu efecte irezistibile dar fără șarjă și îngroșare, — cea mai rotundă, poate, interpretare din întreaga distribuție.

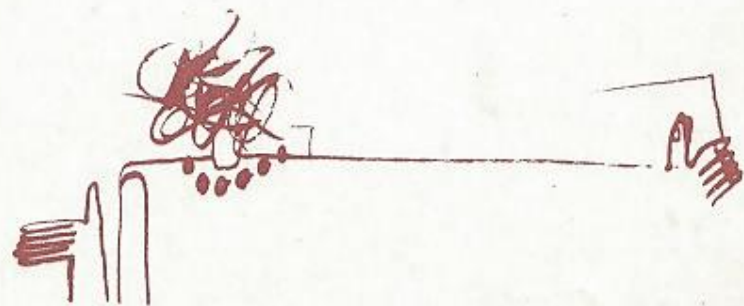
RADU POPESCU

România liberă 31 martie 1968

Îmbinînd grația cu inteligența și sinceritatea ce-i sînt caracteristice, cu deplină stăpînire a meseriei Sanda Toma a reușit cu multiple nuanțe s-o intruchipeze pe Liana, dezvăluind pe rînd gingășie, indignări copilărești, dar și conștiinciozitate, echilibru, seriozitate, dispoziție către poezie și visare.

VALERIA DUCEA

Teatrul Nr. 5/1968

VOTUL DE ÎNCREDERE AL PUBLICULUI

La concursul organizat de „SĂPTĂMINA CULTURALĂ A CAPITALEI” comedia NICNIC a fost distinsă cu premiul „AMFORA” pentru cea mai bună piesă originală din stagiunea 1967—1968.

După premiera „AMFORA” Anca Bursan și Gh. Panco răspund întrebărilor reporterului

După fiecare premieră a stagiunii trecute, deschideam zilnic la redacție zeci de scrisori. Fiecare dintre ele un carnet de note. În graiul convențional al cifrelor era exprimată o opinie din stal O adeziune sau o negare. Ordinate contabilicește, devenite medie, cifrele au scos de curind la iveală părerea unanimă a spectatorilor bucureșteni. Am aflat astfel și titlul celei mai apreciate piese originale prezentate în premieră în stagiunea 1967—1968 „Nicnic”. Spre bucuria autorilor ei? Fără îndoială. Dar în primul rând această opțiune a publicului constituie un vot de încredere pentru teatrul care i-a dat viza

de intrare pe rampa de lansare a scenei. Cu puțină vreme înaintea publicării rezultatelor concursului „Amfora”, citeam într-un lapidar interviu al Directorului Teatrului de Comedie, Radu Beligan: „ele (piesele originale n.n.) constituie ceea ce rămâne din activitatea unui teatru după ce aplauzele s-au risipit și creațiile actoricești s-au uitat”. — Că preocuparea atentă pentru alegerea și promovarea pieselor originale vine în întâmpinarea publicului a dovedit-o cu prisosință și premiul: „Amfora”. Nu rareori, notele acordate comediei semnate de Anca Bursan și Gh. Panco erau însoțite de scrisori. Oameni de diverse profesii ne împărtășiau impresiile lor după spectacol. Vorbeau despre eroii piesei ca despre cunoștințe de-ale lor, despre cusururile și calitățile acestora. „Mă descopeream treptat în acest visător contemporan care este Nicnic — scria Mihai Oprea — dar în pauză am constatat că soția mea m-ar vrea mai degrabă asemănător celui alt, inginerului cu picioarele pe pământ. Poate că cel mai bine ar fi să semeni cu amândoi”. Mulți spectatori apreciau poezia cotidiană a comediei, alții franchetea cu care se spun adevăruri despre oamenii obișnuiți ai vremii în care trăim.

Cînd le-a fost înmînată „Amfora” i-am văzut pe autori emoționați. Sentiment firesc, dacă ne gândim că premiul avea semnificația celei mai dorite aprecieri de către autori: votul de încredere al publicului.

E. Comănescu

TEATRUL
DE
COMEDIE

NICNIC

Comedie de ANCA BURSAN și GH. PANCO

DISTRIBUȚIA:

Tudor Mărdă	AMZA PELLEA
Liana Stilea	COSTEL GHEORGHIU
Nicolae Udrea	SANDA TOMA
Sorin Vlisan	ȘTEFAN TAPALAGĂ
Dan Briaru	IURIE DARIE
Vasile	VAL. PLĂTĂREANU
	C. VINTILA

Diracția de scenă : MONI GHELERTER

Maestru emerit al artei
Laureat al premiului de stat

Decoruri-costume : I. POPESCU-UDRIȘTE

Ilustrația muzicală : DINU PETRESCU

Regia tehnică : AURELIAN VARGA

STAGIUNEA 1968—1969

Desene : Maia Damadian